



Volume 10, Issue 4, July 2023, p. 94-104

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3409>

ArticleHistory:

Received

14/06/2023

Accept

14/07/2023

**Available
online**

15/07/2023

**PROBLEMS FACED BY TEACHERS WORKING IN
PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS AND
SUGGESTIONS FOR SOLUTIONS**

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA GÖREV YAPAN
ÖĞRETMENLERİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ**

Özge Demir¹

Abstract

Preschool education, which constitutes the first step of education, is the first step of life and these steps must be climbed correctly. This period is seen as a period in which the child has a high learning potential for researchers. Children who grow up in appropriate physical and social environmental conditions and in a healthy interaction environment show a faster and more successful development. It is a process in which the child's physical, psychomotor, social-emotional, mental and language developments are completed to a large extent, the personality is shaped and the child constantly changes, covering the years from the day the child is born to the day he/she starts basic education and plays an important role in the later lives of children. It is important to continue its development in a healthy environment at a young age. With the developments in early childhood, pre-school education is no longer a subject that parents can achieve alone. Besides the importance of pre-school education, our educators who provide this education have some problems. The problems faced by the teachers working in pre-school education institutions and their solutions were tried to be measured. For this purpose, the opinions of preschool teachers working in Çanakkale were taken by interview method. It covers the opinions of the preschool teachers working in the study. The data in the study were collected with the interview form developed by the researcher in the light of the relevant literature. In accordance with the prepared form, interviews were held with the teachers in the preschool institutions in Çanakkale. The results of the research were determined according to the sub-problems of the research.

Keywords: Preschool education, Teacher, Kindergarten.

¹Uzman Öğretmen, Okul Öncesi Öğretmeni, Hüseyin Akif Terzioğlu Anaokulu, Çanakkale, ozge.617dmr@gmail.com, ORCID : 0009-0000-7800-259X

Özet

Eğitimin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitim yaşamının ilk basamağıdır ve bu basamakların doğru bir şekilde çıkılması gerekir. Bu dönem, araştırmacılar için çocuğun yüksek öğrenme potansiyeline sahip olduğu bir dönem olarak görülmektedir. Uygun fiziksel ve sosyal çevre koşullarında ve sağlıklı etkileşim ortamında yetişen çocuklar, daha hızlı ve başarılı bir gelişim gösterirler. Çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli rol oynayan; bedensel, psikomotor, sosyal-duygusal, zihin ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, kişiliğin şekillendiği ve çocuğun devamlı olarak değiştiği bir süreçtir. Bu nedenle, çocuğun küçük yaşlarda sağlıklı bir ortamda gelişimini sürdürmesi önem kazanmaktadır. Erken çocukluk dönemindeki gelişmelerle, okul öncesi eğitim artık anne babanın yalnız başına başarabileceği bir konu olmaktan çıkmış durumdadır. Okul öncesi eğitimin bu derece önemli olmasının yanında bu eğitimi veren eğitimcilerimizin de bir takım sorunları bulunmaktadır. Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri ölçülmeye çalışılmıştır. Bu amaçla görüşme yöntemi ile Çanakkale ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Bu çalışmanın amacı okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini ortaya koymaktır. Bu çalışmada Çanakkale ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini kapsamaktadır. Araştırmada veriler, araştırmacı tarafından ilgili alanyazın ışığında geliştirilen görüşme formu ile toplanmıştır. Hazırlanan forma uygun olarak Çanakkale ilindeki Okul Öncesi Eğitim Kurumları'ndaki öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları, araştırmanın alt problemlerine göre belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Okul öncesi eğitim, Öğretmen, Anaokulu, Anasınıfı.

GİRİŞ

İnsanların diğer insanlarla ve çevreleriyle etkileşimlerinin maddi ve manevi ürünlerine kültür dendiği dikkate alınır, insanın, çevresiyle etkileşimi sonucunda kültürlenmeye uğradığı söylenebilir. Çevresiyle etkileşerek öğrendiklerini ,diğer insanlara da öğretmeye kalkışan kimse ise, belli bir amaca yönelik olarak o insanları kültürlenmeye çalışıyor demektir. "İnsanların diğer insanları belli bir maksatla kültürlenmelerine ya da kasıtlı kültürlenme sürecine ise eğitim denilmektedir."Günümüzde daha çok tercih edilen tanım: "Bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen yönde (eğitimin amaçlarına uygun) değişme meydana getirme sürecidir."(Ertürk,1972). Bu tanıma göre;Eğitim bir süreçtir. Eğitim sürecinde, bireyin davranışlarının istenilen yönde değiştirilmesi amaçlanmaktadır. Davranışlarındaki değişim kasıtlı olarak gerçekleştirilmektedir. Eğitim sürecinde bireyin kendi yaşantıları esastır. "Okul Öncesi eğitim kurumları,3-6 yaş arası çocukların tüm gelişimlerini sağlıklı ve düzenli fiziksel koşullar içinde,toplumun kültürel özellikleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendirilen,onlarda sağlam bir kişiliğin,sosyal duyarlılığın ve yaratıcı bir zekanın temellerini atan,uzman eğitici kadroya sahip,temel fonksiyonu eğitim olan,sosyal kuruluşlardır "(Aksoy,1995:27). Okul öncesi eğitim programları çocuklara bazı temel alışkanlıkları kazandırma yönünden de farklılık taşır.Okul öncesi eğitim kurumları çocuğa yürümek,konuşmak,tuvalet eğitimi,beslenme,sağlık,sosyal ilişkiler gibi temel alışkanlıkları kazandırdığı gibi sorumluluk duygusu,yardımlaşma ve işbirliği ,sabırlı ,hoşgörülü, düzenli,disiplinli ve saygılı olmak gibi iyi alışkanlıklar da kazandırmaktadır. Çağdaş ve demokratik toplumun gerektirdiği; duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, girişimci ve araştırmacı, öz denetimini sağlayabilen, kendisinin ve başkalarının haklarına saygılı, yeteneklerini kullanma becerisini edinmiş ve kültür değerlerine sahip, ruhsal ve bedensel özellikler yönünden sağlıklı bireyler yetiştirmek ancak okul öncesi dönemdeki çocukların eğitimine gerekli önemi vermekle sağlanabilir (Kandır, 2001). MEB tarafından hazırlanan 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı (2013) çocuğun gelişimini temel almakta ve 'çocuk merkezli' bir model sunmaktadır.Çocukların yaş,gelişim düzeyi,ilgi ve ihtiyaçları,bireysel ayrıcalıkları ve çevresel faktörler dikkate

alınarak onların gelişimlerini destekleyen “çocuk merkezli” eğitim programları hazırlanması ve uygulanması okul öncesi kurumların eğitim kalitesini belirleyen en önemli noktalardan birisidir(Oktay,1999). Hazırlanan eğitim programı esnek,yeniliklere açık,çocuklarda yaratıcı düşünmeyi,problem çözme becerilerini,olaylar arasında neden-sonuç ilişki kurabilme yeteneklerini,karar verme becerilerini vb.geliştiren hedefleri ve kazanılması beklenen hedef davranışları içermelidir (Rosser,1993).Belirlenen hedef ve hedef davranışlara,ancak çocukları aktif kılan yani onlara “öğrenmeyi öğreten” bir eğitim programı ile başarılı bir şekilde ulaşılabilir.Bunun gerçekleşebilmesi için,en önemli öğenin öğretmen olduğu düşünülmektedir. Eğitim programının uygulanmasından birinci derecede sorumlu olan öğretmen bu konudaki gereksinimleri ve sorunları en iyi bilen kişidir.Bu nedenle eğitim programının hazırlanması ile ilgili her aşamada etkin bir biçimde görev almalıdır.Ayrıca hazırlanmasında rolü olduğu ve tüm öğretmenlerin ortaklaşa kullanılan merkezi programlardan yararlanarak eğitimle ilgili planları yapar.Uygulamalarında eğitimin amaçlarına ulaşmak üzere her türlü önlemi alır ve programları değerlendirir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerini ortaya koymaktadır.

Bu amaçla aşağıda belirtilen alt amaçlara ilişkin sonuçlara ulaşılabacaktır.

- Okul öncesi kurumların fiziki koşullarının istenilen düzeyde etkinlik yapmaya uygun olup olmaması
- Okul öncesi öğretmenleri,çocuğun gelişimini sağlayacak etkinlikleri üretmede problemlerle karşılaşma durumları
- Öğretmenlerin amaca uygun çalışmalarını destekleyecek ve geliştirecek kaynaklara ulaşma durumları
- Velilerin okul öncesi eğitim kurumlarının çocukları için neler kazandıracığını bilme durumları
- Okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin denetiminde ,müfettişler mesleki yardım ve rehberlik konusunda ne kadar yeterli?
- MEB'in okul öncesi için önerdiği programların yeterlik ve uygulanabilirlik durumları hakkındaki görüşler.
- Okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin sınıf ortamında yaşadıkları güçlüklerle karşılaşma durumları
- Okul öncesi öğretmenleri,çocuğun okula uyum problemlerinde yeterli olma durumları
- Okul öncesi eğitim kurumlarındaki yöneticilerin okulunda ki öğretmenlerine ne ölçüde yardımcı olduğu
- Okul öncesi öğretmenlerinin okula ayrılan bütçeden ne ölçüde yararlandıkları ve yeterli olup olmaması
- Okul öncesi öğretmenlerine yardımcı olabilecek yeterli yardımcı personelin olup olmaması

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Araştırma modellerinden nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır.Görüşme ve veri toplama verilerini teyit etme ve araştırmaya katılan bireylerin algılarını,tepkilerini ve deneyimlerini öğrenme konusunda bireysel ya da odak grup görüşmesi etkili bir veri toplama yöntemidir.Görüşmeler bireysel olarak yapılmıştır.Araştırmacı ile veri kaynağı arasında etkileşim söz konusu olduğu için ve araştırmaya topladığı verileri teyit etme,açıklama,ayrıntılı hale getirme konularında kolaylık sağladığı için görüşme güçlü bir veri toplama yöntemidir.(Yıldırım ve Şimşek

2011). Araştırma süresince;araştırmacı tarafından görüşme yöntemi kullanılarak veri toplanmıştır.Araştırmacı uygulama sürecinde okul öncesi öğretmenleri ile görüşmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu,Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim kurumları Yönetmeliği'nde tanımı bulunan eğitim kurumlarından Çanakkale ili dahilinde yer alan Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında 36-72 aylık çocukların eğitimlerini yürüten okul öncesi kurumları olan anaokulları öğretmenlerini kapsamaktadır. Araştırmaya katılanların görüşlerine başvurulurken, araştırmanın etiği açısından katılımcıların kişisel bilgileri gizli tutularak isimleri yerine "Katılımcı A,Katılımcı B,Katılımcı C..." şeklinde kodlanmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Bu araştırmada verileri toplamak için öncelikle ilgili literatür taraması yapılmıştır.Okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin yaşadıkları sorunların neler olduğunun belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada araştırma için gerekli verilerin toplanmasında araştırmacının geliştirdiği ve onüç maddeden oluşan görüşme formu hazırlanmıştır.Verilerin toplanması sürecinde, öncelikle görüşülecek öğretmenlerin okul yöneticileri aranarak araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Görüşmeler için belirlenen ilgili okula gidilerek önceden hazırlanmış olan görüşme formundaki sorular katılımcıya (öğretmenlere) gösterilmiştir. Görüşmelere öğretmenlerden izin alınarak başlanmış ve sorular öğretmenlere sorulmuştur. Öğretmenlerin verdikleri yanıtlar kendileri tarafından not edilmiştir.Bu uygulamalarda elde edilen sonuçlar MEB program ve yönetmeliklerinin amaçları doğrultusunda yorumlanmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen sonuçlar enstitünün yönergesine uygun olarak değerlendirilip,yapılan literatür taraması sonucunda konular hiyerarşisine uygun olarak yorumlanmıştır.Veritoplama aracı olarak sunulan görüşmede aşağıdaki sorular yer almaktadır.

1. Okul öncesi eğitim kurumlarında ders etkinlikleri ile ilgili olarak ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
2. Okul öncesi eğitim kurumlarında kaynaklarla ilgili olarak ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
3. Okul öncesi eğitim kurumlarında velilerle ilgili olarak ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
4. Okul öncesi eğitim kurumlarında denetim ile ilgili olarak ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
5. Okul öncesi eğitim kurumlarında sınıf ortamında ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
6. Okul öncesi eğitim kurumlarında işgören hizmetleri ile ilgili olarak ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
7. Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim programları ile ilgili olarak ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
8. Okul öncesi eğitim kurumlarında bütçe hizmetleri ile ilgili olarak ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
9. Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetim ile ilgili olarak ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
10. Okul öncesi eğitim kurumlarında okula uyum programı hakkında ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
11. Okul öncesi eğitim kurumlarında fiziki ortam ile ilgili ne gibi sorunlardan söz edebilirsiniz?
12. Okul öncesi eğitim kurumlarında bunların dışında yaşadıkları sorunlar nelerdir?
13. Bahsedilen bu sorunlara yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?

BULGULAR

1. Okul öncesi eğitim kurumlarında ders etkinlikleri ile ilgili karşılaşılan sorunlara ait bulgular ve yorum

Yapılan görüşmelerde ders etkinlikleri esnasında sınıfların öğrenci sayılarının kalabalık oluşu, bu yüzden süre yetersizliği yaşandığı, çocukların bilişsel farklılıklarından dolayı biraz problemler yaşadıklarını belirttiler. Ders araç gereçlerinin ve alanının yetersiz olduğu, yaratıcı etkinliklere fazla yer veremediklerini belirttiler.

Katılımcı A: Ders etkinliklerinde kalıplaşmış çalışmalar yerine çocuğun kendini ortaya koyabileceği artık materyallerin kullanıldığı etkinliğe yer verilmesi gerekir.

Katılımcı B: Ders eğitim araç gereçlerinin zengin olmaması etkinliklerin farklı dersliklerde yapılmaması (resim atölyesi, fen laboratuvarı vb.). Bahçe oyuncaklarının ve materyallerinin zengin olmaması (trafik pisti, hayvan kümesi v.s.). Kaynaştırma öğrencilerine uygun materyal ve fiziki koşulların olmaması (engelli öğrenciler için asansör, merdiven rampası gibi.).

Katılımcı C: Oyun temelli eğitim ile davranış kazandırmanın öne çıkması gerekirken ders etkinlikleri eğitim rekabetine dönüşmemeli. Ders etkinlikleri arasında öğretmene dinlenmesi için zaman verilmelidir.

Katılımcı F: Etkinliklerle ilgili çok sorun yaşamıyorum, ancak bazı kurumlarda çocuklara harf öğretimi yapılıyor. Velilerde bizlerde de öyle isteklerde bulunuyorlar.

Katılımcı R: Sınıfların kalabalık oluşu etkinliklerin uygulanmasını zorlaştırıyor.

2. Okul öncesi eğitim kurumlarında kaynaklarla ilgili olarak karşılaşılan sorunlara ait bulgular ve yorumlar

Okul öncesi eğitim için hazırlanan piyasadaki kaynak kitapların yetersiz kaldığı her alana hitap edemediği kimisinin çok renkli kimisinin çok donuk olduğu üzerinde durulmakla beraber okul öncesi eğitimde kaynak kitap kullanmanın yasak olduğu belirtilmiştir. MEB'in okullara göndermiş olduğu kaynak kitaplar her yaş grubuna hitap edecek şekilde düzenlenmediği ve bu yüzden verimli olmadığını belirttiler.

Katılımcı A: M.E.B. vermiş olduğu kitapların yetersiz olması, piyasada satılan kaynakların maliyetinin yüksek olması. Kaynak alımının resmi olmayışı.

Katılımcı M: Okul kütüphaneleri doğru ve işleyişe yardımcı olacak şekilde düzenlenmeli, ortak kullanım alanları oluşturulmalıdır.

Katılımcı I: Kaynaklarla farklı öğretim yöntemleri uygulanamıyor. Çoğunlukla soru cevap ve düz anlatım kullanılıyor.

Katılımcı D: Milli eğitim Bakanlığının gönderdiği "pamuk şekerim" kitap setinin tüm yaş grubuna uygun olmadığını düşünüyorum. Bu anlamda kaynak sıkıntısı çekiyoruz, farklı kaynak kullanımının yasak olmasını istemiyorum.

Katılımcı B: Kaynak kullanılmadığı için yapılacak etkinliklerin içerikleri zengin olamıyor. Görsel olarak renkli kaynaklar çocukların daha çok ilgisini çekmektedir. Pamuk şekeri 1 ve 2 kitapları çocuklar için yetersiz ve yaş gruplarına göre düzenlenmemiş.

3. Okul öncesi eğitim kurumlarında velilerle ilgili olarak karşılaşılan sorunlara yönelik bulgu ve yorumlar

Verilen cevapların geneline bakıldığında okul öncesi eğitimde öğretmenin veli desteğine ihtiyaç duyduğu fakat kimisinin ilgisiz kimisinin de fazla ilgili olduğu üzerinde durulmuştur.

Katılımcı A: Veliler okul öncesi eğitimin amaç ve içeriği ile ilgili yeterli bilgiye sahip değiller. Dolayısı ile beklentileri okul öncesi eğitimi amaçları dışına çıkmaktadır.

Katılımcı H: Öncelikle velilerin okul öncesi eğitimi bakım amaçlı görmeleri, öğretmen ile yeterli iletişim kuruyorlar.

Katılımcı L: Veliler sınıfa ve öğretmene çok müdahale ediyorlar.Öğrencilere çok korumacı davranıyorlar.“

Katılımcı M: Veli-öğretmen ilişkisinin hassas,sınırlı ve ölçüleri genelde konulamamaktadır.Laubali veya öğretmenin aşırı sert iletişim dilini seçtiği modeller ağırlıklı gözlenmektedir.“

Katılımcı B: Okul öncesi eğitime yeterince önem verilmiyor olmaları,ders içi ve dışı(gezi-gözlem-inceleme) pek fazla katılımın olmaması,aile katılımı çalışmalarının düzenli yapılmayışı,evde veremedikleri eğitimi öğretmen ve okuldan baklemeleri.

4. Okul öncesi eğitim kurumlarında denetim ile ilgili olarak karşılaşılan sorunlara yönelik bulgu ve yorumlar

Okul öncesi eğitim çıkışlı müfettiş olmaması dolayısıyla öğretmenlerin sorunlarını müfettişlerin anlamaması sorun teşkil etmektedir.Müfettişler yönetmeliği kendi kafalarına göre yorumlayabilip öğretmenlerden bu doğrultuda hareket etmelerini istemektedirler.Rehber olmaktan çok evrak odaklı oldukları,öğretmenleri evraka göre değerlendirdiklerini belirttiler.

Katılımcı I: Denetim evrak kontrolü üzerinden yapılıyor.Buda iyi evrak hazırlayan öğretmenin işini iyi yapıyor gibi algılanmasına neden oluyor.

Katılımcı D: “Denetimler malesef tutulması gereken evraklara bakılarak yapıldığını ve evrakların öğretmenlerin iş yükünü arttırdığını düşünüyorum.

Katılımcı O: Sorun odaklı çözümler üretilmeli.Müfredata bağlı denetim yapılmamalı.

Katılımcı H: Okul öncesi eğitim kurumlarını denetleyen kişilerin alan dışından olması,yeterli düzeyde alan bilgisine sahip olmamaları genel olarak bir sorun.

Katılımcı M: Denetim haftalık olmalıdır.Okul müdürü ve müdür yardımcısının sınır ve kuralları belirlenmiş.Kapsamda işleyişe gerekli hallerde yapıcı ve rehberlik çalışmaları olmalıdır.

Katılımcı B: Kişi değil hizmet nitelikli denetimlerin yapılması gerekli.Rehberlik anlayışının ön planda olması gerekli.Denetimler yapılırken ileriki zamanlarda düşünülerek yapılmalı ve etkisi yüksek olmalı.

5.Okul öncesi eğitim kurumlarında sınıf ortamındaki sorunlara ait bulgu ve yorumlar

Bu alanda karşılaşılan en büyük sorun olarak sınıfların fiziksel olarak kısıtlı olması,sınıfların dar ve küçük olması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Katılımcı R: Öğrenci mevcudunun fazla olması,sınıfın fiziksel özelliği(dar olması) eğitim öğretimi olumsuz yönde etkiliyor.

Katılımcı I: Sınıf ortamında çocukların bir çocuğun bireysel ilgiye ihtiyaç duyması sebebiyle sınıf hakimiyetinin sağlanamaması.

Katılımcı P: Materyal yetersizliği söz konusu.

Katılımcı C: Her kurumdaki sınıf ortamı 36-72 ay çocuklarına uygun olmayabiliyor.Sınıflar aydınlık,ferah ve çocuğun rahatça hareket edebileceği genişlikte olmalı.“

6. Okul öncesi eğitim kurumlarında iş gören hizmetlerindeki sorunlara ait bulgu ve yorumlar

Verilen cevaplara göre çalışan personelin yetersiz olduğu,varolanlarında okul öncesi eğitimi ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadıklarını belirttiler.

Katılımcı M: Nitelikleri yetersizdir.Mevzuatta daha net ifadelerle sınırları belirlenmelidir.Suistimalle yer verilmemelidir.

Katılımcı K: İş görenlerin çocuklara yaklaşımı yanlış ve öğretmene nasıl yardımcı olunacağını bilmiyorlar.

Katılımcı H: Alan bilgisine sahip olmayan kişilerin eğitim kurumlarında çalışması, her sınıfın bir hizmetlinin olmaması.

Katılımcı A: O.Ö.E. kurumlarının en büyük sorunu yardımcı personeldir. M.E.B. tarafından eğitilmiş, kadrolu personel tüm O.Ö.E. kurumlarına istihdam edilmelidir.“

7. Okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim programlarındaki sorunlara ait bulgu ve yorumlar

En büyük sorunun programın çok esnek olması ve sürekli değişmesidir. Öğretmenin kalıplaşmış çalışmalara yönlendirerek yaratıcılığı engellediğini belirttiler. Kazanım ve göstergeler çocuklara hitap etmediği, yetersiz kaldığını belirtmişlerdir.

Katılımcı A: Öğretmeni daha fazla yaratıcılığa ve özgün etkinlikleri yapmaya ve araştırmaya yönelik bir program olmalı.

Katılımcı O: Programın sık sık değişmesi adaptasyon zorluklarına neden olmakta

Katılımcı I: Program fazla esnek. Eğitim programındaki kazanım ve göstergeleri günümüz çocukları için basit kalıyor. Çoğu çocuk bu davranışları kazanmış olarak geliyor.

Katılımcı H: Günlük planların hazırlanmasında öğretmenin daha kısa sürede ve kendisinin aktif olarak hazırlayacağı planlar olmalı. Hazır planlara öğretmenlerin yönelmesi bir sorundur.

Katılımcı K: Eğitim programının güncellenip zamana uygun bir duruma getirilmeli.“

Katılımcı C: Programın çevrenin, ekonomik düzeyin, sınıf farklılıklarının, okulların imkanlarını göz önünde bulundurularak hazırlanabilir.“

8. Okul öncesi eğitim kurumlarında bütçe hizmetlerindeki sorunlara ait bulgu ve yorumlar

Görüşmede bütçe ile ilgili en büyük sorun velilerden alınan ücretlerin yetersiz olması ve alınan ücretin sınıf ihtiyaçlarından çok başka alanlar için kullanılması eğitimin kalitesini düşürmektedir.

Katılımcı C: Alınan ücret velilere çok gelebiliyor. Ama bunun yanında kurum işleyişi ve öğrencilere kaliteli eğitim verebilmek için alınmama şansı yok.

Katılımcı M: İhale işlemlerinde öğretmenlerin fonksiyonu olmalıdır. Eksik ve yanlış bilgilerle okul yönetimlerini ve işleyişi sıkıntıya sokmak ve objektiflikten uzak durumlara sebep olmaktadır.

Katılımcı F: Bütçe velilerden karşılandığı için yeterli değil. Rahatlıkla eğitim araç gereçleri alınamıyor.

Katılımcı L: Okul bütçesinin sınıf içi ihtiyaçlara harcanmaması. Sınıf dışındaki donanımlara harcanması.

Katılımcı G: İlkokul bünyesindeki anasınıflarında çalışan hizmetlilerin paralarının devlet tarafından ödenmesi sağlanmalıdır. Böylelikle velilerden alınan paraların daha çok eğitime kullanılması gerçekleştirilebilir.“

9. Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetimdeki sorunlara ait bulgu ve yorumlar

Yönetim ile ilgili olarak en büyük sorunun okul yöneticilerinin özellikle ilköğretimdeki okul müdürlerinin okul öncesi öğretmenlerine gereken önemi vermedikleri, onları görmezden geldiklerini, idarecilerin öğretmen ayrımı yaptığı vurgulanmıştır.

Katılımcı A: İlkokul ve ortaokul bünyesindeki anasınıflarında okul yöneticileri başka branşlarda oldukları ve O.Ö.E. hakkında kendilerini geliştirmedikleri için sorunlar yaşanmakta.“

Katılımcı K: Yönetim öğretmene empatik yaklaşmalı. Bütün gün gürültülü ortamda çalışan öğretmenlerden istemediği uygulama yaptırmamalı.“

Katılımcı D: Yönetim ile sorun yaşayan öğretmenler çok eziliyor ve hakettikleri yere gelemiyorlar.Yönetim ile sorun yaşamayanlar halinden memnun olduğunu düşünüyorum.“

Katılımcı O: Yöneticilerin okul öncesi ile ilgili bilgi yenileme çalışmaları kapsamında eğitim seminerlerine alınmalı.“

Katılımcı H: İlköğretim bünyesinde okul müdürlerinin okul öncesi bölümünün ihtiyaçları konusunda gerekli desteği vermemesi.“

Katılımcı M: İl Milli Eğitimin aşırı dayatmacı ve baskıcı tavrı okul müdürünü etkisiz kılmakta.Okul müdürleri görüntü ve şekilcilikle puan toplamaya çalışmakta,iletişim kanallarını tıkamaktadır.Okul öncesi öğretmenleri ya grup oluşturarak idareye direnç geliştirmekte ya da öğretmeni yalaka davranışlara itmektedir.“

Katılımcı C: Öğretmenin iş yükünü arttıran, öğretmene moral motive vermek yerine rencide eden,öğretmenlerin fikirlerine ve görüşlerine önem vermeyen bir yönetim şeklinden uzak olunmalıdır.“

10. Okul öncesi eğitim kurumlarında okula uyum programındaki sorunlara ait bulgu ve yorumlar.

Okul öncesi dönemde uyum programının çok verimli olmadığını,kısıtlı zamanda çocukları okula alıştırmamanın zor olduğunu,bu süreçte velilerin destekten çok öğretmenlerin işlerini zorlaştırdıklarını belirttiler.

Katılımcı F: Okula uyum programı faydalı değil.Sınıflar tatil dönüşü hazır olmuyor.Uyum programından çocuklar gerçek anlamda faydalanamıyor.

Katılımcı G: Okul öncesi eğitim kurumlarında ki uyum programının seminer dönemine denk gelmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Katılımcı E: Çocukların okula uyum sağlamalarını sağlamak çok zorlu bir süreç.Bu zaman zarfında velilerin anlayışlı olmaması ve sınıfa fazla öğrenci alımı öğretmeni olumsuz etkilemektedir.

Katılımcı B: Uyum sürecinde velilerin okulda bulunması çocukların alışma sürecini uzatıyor.Sürekli ilköğretime hazırlık eğitimi verildiği için erken eğitim-öğretime gerek olmadığını düşünüyorum.“

Katılımcı A: Uyum sürecinde veli yeteri kadar bilgilendirilmediği için üzerine düşen doğru davranışı ortaya koyamamaktadır.

11. Okul öncesi eğitim kurumlarında fiziki ortamdaki sorunlara ait bulgu ve yorumlar.

Verilen cevaplara göre fiziksel alandaki sorunların en büyüğü sınıfların küçük,öğrenci sayılarının da sınıflara göre çok kalabalık olması,farklı etkinlikler için farklı alan imkanları olmamasını belirttiler.

Katılımcı C: Fiziksel ortamlar çocuğun güvenli ve rahat bir ortamda olduğunu hissetmesini,yeni şeyler yapmaya çabalaması,beklentilerine cevap vermesi ve kendini oraya ait hissetmesini sağlayacak şekilde olmalıdır.Ülkemizde bu tür okullar malesef az sayıda.

Katılımcı M: Kablo ve diğer elektrik-ısıtma araçları yeterli korunaklıkta değil,ayrıca düzenlemeler baştan savma.Eğitici materyal kalitesi yetersiz.Hijyen kuralları kısmen uygulanmakta.İş güvenliği kuralları göstermelik uygulanmakta.

Katılımcı E: Sınıfların geniş ve kullanılabilir büyüklükte olması çok önemli.Çocukların farklı aktivitelerini uygulayacağı odaların olması gerekir,oyun salonu vb.)Bu yerlerinde gerekli güvenlik önlemlerinin alınması gerekir.

Katılımcı B: Bahçe alanı ve oyuncakların yetersizliği,sınıfın küçük öğrenci sayılarının fazla oluşu,engelli öğrenciler için hiçbir önlem alınmamış olması.

Katılımcı A: Genel olarak düşünüldüğünde yıldız proje olarak yapılan kurumların şartları okul öncesine hiç uygun değildir.Çocuğun güvenli kurum yapılırken düşünülmelidir.

12.Okul öncesi eğitim kurumlarında bunların dışında ortamdaki sorunlara ait bulgu ve yorumlar.

Genel olarak öğretmenlerin aralıksız çalışıp teneffüs hakları olmaması,öğrenci sayılarının çok fazla olması,öğrenciden çok evrak odaklı olunması ve okul öncesi eğitime gereken önemin verilmemesi öğretmenlerce belirtildi.

Katılımcı A: Öğretmenlerin ders saatlerinin 50 dakika olması,diğer öğretmenlerin 40 dakika iken.Öğrenci sayılarının standarta sokulması.“

Katılımcı K: Teneffüs olmaması ,ek dersini alamaması ve yıpranma payı diğer branşlara göre fazla olmalı.“

Katılımcı B: Gezi –gözlem-inceleme amaçlı araç sıkıntısı yaşaması.Birlikte hareket etme anlayışının pek fazla olmayışı-iletişim problemleri.“

Katılımcı E: Özellikle anaokullarında öğretmenler öğretmenlikten çok evrak yükü ile uğraşmaktadır.Yıl sonu gösterileri,sergiler gibi faaliyetler öğretmenle veliyi karşı karşıya getirmekte,ayrıca çocuklar bu sürece hazırlamak eğitimi de olumsuz etkilemektedir.“

Katılımcı O: Toplumun okul öncesi eğitim konusunda bilgilendirilmesi,okul öncesi kurumların bakıcı aracı olarak görülmesi.

Katılımcı C: Öğrencilerin ailelerine gelişmeleri ile ilgili rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmelidir.Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmen dışında sınıfta mutlaka yardımcı personel bulunmalıdır.“

13. Bahsedilen tüm sorunlara yönelik sunulabilecek çözüm önerilerine ait bulgu ve yorumlar.

Genel bir yorumlama yapılacaksa basit gibi görünen ama okul öncesi öğretmenini ve eğitimini etkileyen çok sayıda etkenin olduğudur.Fakat karşılaşılan sorunların en ortak noktasının program ve yönetmeliği iyileştirme olabileceği çıkmaktadır ortaya.

Katılımcı J: Okul öncesi eğitim etkinliklerine branş öğretmenlerin dahil edilmesiyle bazı sorunların çözüleceğini düşünüyorum.”

Katılımcı C: Okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilip bakanlığın okul öncesi kurumları için gerekli hassasiyeti göstererek personel ve ücret yönünden destek sağlaması gerekmektedir.“

Katılımcı M: Mevzuatın baştan sona revize edilmesi,etkili hizmet içi eğitimlerinin uygulanması,programa yönelik ülke genelinde kapsamlı anlaşılır ve uygulanır kılmaya çalışmak,denetim mekanizmasının baştan sona değişmesi ve sınırlarının en doğru biçimde belirlenmesi,istekli görev bilinci yerinde olan okul öncesi öğretmenlerinin artırılmasına yönelik kapsamlı ve etkili çalışmalar yapılmalıdır.“

Katılımcı H: Öğretmenlerin ihtiyaçlarını karşılayabileceği teneffüs hakkı olmalı,kurumlarda çalışan yardımcı personelin alan ile ilgili bilgi sahibi olan eğitim almış kişilerden seçilmeli.“

Katılımcı F: Velilere öğretmenlerin bakıcı olmadığı eğitimi verilmeli,iki yıllık çocuk gelişimi mezunları sınıflara kadrolu yardımcı olmalı,sınıf mevcutları en fazla 15 olmalı.“

SONUÇ

Araştırma sorularına cevap bulabilmek için görüşme tekniği kullanılarak yapılan araştırmada okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm yolları incelenmiştir.

1. Okul öncesi eğitim kurumlarında karşılaşılan problemlerin genelinin veli kaynaklı ve fiziksel şartların doğurmuş olduğu olumsuzluklar kaynaklı oldukları görülmüştür.

2. Ders etkinliklerinde karşılaşılan problemlerin çocukların gelişim özellikleri ile alakalı olduğu, öğretmenlerin bu doğrultuda sürekli yaratıcı konumunda bulunmalarının yol açtığı yorgunluğu bir mola bile olmadan günü tamamlamaları üzerinde durulduğu görülmüştür.
3. Araştırmada görüşme yapılan her öğretmenin veli bazı problemlerinin olduğu görülmüş olmakla birlikte velilerin ilgisizliğinden yakınılmıştır.
4. Denetim esnasında okul öncesi tabanlı eğitimciler tarafından teftiş görülmesi gerektiği üzerinde durulmuştur.
5. Sınıfların öğrenci sayılarının sınıf kapasitelerinin üzerinde olduğu ,karışık yaş gruplarının sınıflarda olmasının yol açtığı uyumsuzluktan ve sınıfların fiziksel imkansızlıklarından bahsedilmiştir.
6. Uyum haftası sürecinin seminerler zamanı değil daha uzun bir zamana yayılması verimin artmasını sağlayacağından bahsedilmiştir.
7. Yöneticilerin öğretmen ayrımı yapmadan herkese eşit davranmalı, okul öncesi öğretmenlerine evrak yükünden çok öğrenci odaklı eğitim yapmaları konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapmalarından bahsedilmiştir.
8. Velilerden alınan ücretlerin yetersiz olması ve velilerin bazılarının bunu karşılayacak durumda olmaması göz önünde bulundurularak devletin okul öncesi eğitim için bütçe ayrılması, idarenin de bu bütçeyi sınıfların ihtiyacı için kullanması üzerinde durulmuştur.
9. Çözüm önerisi olarak en köklü çözümün programın uygulayıcıları dinlenerek yeniden yorumlanması gerektiğidir.

Yöneltilen görüşme sorularında ve verilen cevaplarda hep bir imkansızlık, olumsuzluktan bahsedilmiştir. Okul öncesi kurumlarında öğretmenlerin elverdiği ölçüde faydalanması gerekliliği gözden kaçırılmıştır. Öğretmenlerin hep bir hazırcılık arayışı içinde olmaları doğru olmamakla birlikte imkansızlıkları imkanlı olanaklara çevirmede gene kendi ellerindedir. Düzeltmesi gereken yönler olduğu yadsınamaz bir gerçek. Eğitim ortamlarında karşılaşılan problemler olması, öğretmenlerin bir teneffüs mola sürelerinin olmaması eğitimi olumsuz olarak etkilemektedir.

Öneriler

Bu araştırma sonucunda öğretmenlere ve araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda sıralanmaktadır:

- *Öğretmenlerin fiziksel imkanları dahilinde hareket ederek elinden geleni en iyi şekilde yapmaya çalışmaları veli tarafından fark edilip veli desteği kazanmalarına yol açacaktır.
- *Her imkansızlıktan olumsuzluktan şikayet ve yakınma yerine olanı değiştirebilme düzeltibilme yoluna gidilmelidir.
- *Eğitim ortamlarının çocuklar için daha ilgi çekici hale getirilebilmesi öğretmenin yükünü biraz daha hafifletebilecektir.
- *Okulunda okul öncesi bulunan idarecilerin bu alana biraz daha fazla ilgili olması gerekmektedir .
- *Okul öncesi eğitim ve gereklilikleri hakkında çevre bilinçlendirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, A. (1995). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Yönetim, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları, 16, 11-12.
- Ertürk, S. (1972).Eğitimde Program Geliştirme.Ankara:Yelkentepe Yayınları
- Kandır, A. (2001), Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Etkinliklerin Planlanması, Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı 2001-2002 Ders Yılı Rehber Kitaplar Dizisi, Yapa Yayınları, İstanbul, 82-90
- MEB (2013). Okul Öncesi Eğitim Kurumları Programı, MEB Yayınları, Ankara.
- Oktay, A. (1999). Okulöncesi Dönem: Yaşamın Sihirli Yılları, İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Yıldırım, A. ve Şimşek H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.